

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Att: Jakob Emil Wulff og Caroline Kronberg
JBWF@ens.dk og clkj@ens.dk

Journalnummer 2021-17546

Den 3. januar 2022

Dansk Erhvervs høringskommentarer til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Dansk Erhverv bakker op om Regeringens politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi og dens primære formål at etablere en stærk genanvendelsessektor. Uden den rette lovgivning understøttes danske virksomheders muligheder for at investere i nye genanvendelsesanlæg ikke tilstrækkeligt. Dermed går investeringer og udvikling af grønne danske løsninger - inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi, uden om Danmark med et skadeligt resultat for miljøet, grøn vækst, erhvervslivets konkurrenceevne og beskæftigelsen i Danmark. Det er en forudsætning for udviklingen af en robust genanvendelsessektor, at der er adgang til ressourcerne på et åbent og konkurrencedygtigt marked. Uden dette får Danmark vanskeligt ved at indfri de relevante målsætninger fastsat i EU og nationalt.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv er enig i formålet med lovændringen, at der skal indføres en pligt til, at kommunerne udbyder materialenyttiggørelsen af husholdningsaffald til private aktører. Dette er afgørende nødvendigt for at skabe et grønt affaldsmarked og samle behandling af affald på større og effektive anlæg. Dansk Erhverv er også enig i, at eksisterende kommunale genanvendelsesanlæg skal udfases, og at kommunerne ikke må eje anlæg, der behandler genanvendeligt affald. Kommunale genanvendelsesanlæg vil være direkte kontraproduktivt for etableringen af et effektivt dansk genanvendelsesmarked, der formår at afsætte genanvendelsesmaterialer baseret på en konkurrencedygtig efterspørgsel. Et kontraproduktivt eksempel er de fynske kommuner, der ønsker at etablere et anlæg for eftersortering i stedet for udvikling af et bedre grundlag for kildesortering ved borgernes bopæl. Dette vil føre til et direkte fald i den endelige genanvendelses kvalitet og dermed mulighed for en konkurrencedygtig afsætning.

Overordnet set er der behov for at konkretisere rammerne for affaldshåndteringen yderligere, så der skabes vished for aktørerne i affaldssektoren om mulighederne i fremtiden. Der er stadig en række gråzoner, hvor en videre udmøntning er nødvendig. Det gælder især kommunernes beføjelser ift. affaldshåndteringen i overgangsperioden frem mod 1. januar 2024, men også derefter hvor der er behov for klare rammevilkår, beføjelser og muligheder for de forskellige aktører. Det vil også gøre tilsynsopgaven mindre kompleks.

Specifikke bemærkninger

§49

Lovforslaget giver kommunerne mulighed for i overgangsperioden at udskille sine aktiviteter for behandling af genanvendeligt affald i aktie- eller anpartsselskaber. Kommunerne skal også have mulighed for at søge dispensation til at udbyde og deltage i et offentlig/privat selskab, såfremt der ikke er private aktører, der byder på opgaven. Her er det afgørende vigtigt, at kommunerne sikrer fuld transparens og ensretning af de kravsspecifikationer, som eventuelle udbud baseres på. De private aktører skal sikres et objektivt sammenligningsgrundlag for at udarbejde tilbud.

§49 c. - stk. 3, 1)

Det kommunale tilbud om affaldsordninger og -indsamling af erhvervsaffald til erhverv, der producerer affald svarende til en husholdning, skal bero på en vurdering af alle fraktioner samlet set og ikke hver fraktion individuelt. Der kan fx være virksomheder, som producerer store mængder affald af de fleste fraktioner, men husholdningslignende mængder af enkelte fraktioner. I dette tilfælde er der et allerede velfungerende privat marked for affaldsbehandling, som kan håndtere selv mindre mængder genanvendeligt erhvervsaffald uden at det bør overgå til den kommunale håndtering.

§49 g. - stk. 2

Hvis en kommune beslutter sig for at levere service- og administrationsydelser til deres udskilte affaldsselskaber på markedsvilkår, så bør disse service- og administrationsydelser også tilbydes på samme vilkår til private aktører. Kommunerne er centralt positioneret ift. at yde borgernære services, og har derfor en klar konkurrencefordel, som ikke bør være forbeholdt selskaber med et tilhørsforhold til kommunerne selv eller enkelte selskaber.

§50

Dansk Erhverv er enig i, at alle genbrugspladser skal have et område til genstande for at understøtte de private borgeres og aktørers ønske om direkte genbrug. Dansk Erhverv er ikke enig i forslaget om, at kommuner kan afsætte genstande i egne genbrugsbutikker efter at genstandene har været gjort tilgængelige for de private aktører - herunder velgørenhedsorganisationer, kollektive ordninger, som varetager et lovpligtigt producentansvar og private borgere.

Dansk Erhverv bakker derfor op omkring Elreturs klage til Ankestyrelsens Statsservice indsendt den 22. december 2021, som anmoder Ankestyrelsen om at udtale sig om lovligheden af visse kommuners, og et stigende antal kommuners videresalg af brugt elektronik fra egne butikker på genbrugspladserne. Dette sker efter at borgerne har skilt sig af med elektronikken på genbrugspladsen. Disse kommuner sælger også andre genstande fra deres butikker såsom tøj, husholdningsartikler og andet. På linje med Elreturs klagesag mener Dansk Erhverv, at kommunerne slet ikke skal sælge brugte genstande til private borgere. Som Elretur fremlægger det, er kommunernes videresalg af elektronik fra genbrugspladsen ulovligt, fordi den bryder med lovgivningen omkring producentansvaret og kommunalfuldmagten.

Desuden udsætter kommunerne borgerne for en risiko, når de videresælger produkter, der ikke overholder produktlovgivningen i salgsøjeblikket. Kommunernes videresalg er en kommerciel aktivitet, som medfører en lovpligt til at udstede købsgaranti på samme niveau, som når en borger køber en ny vare i en almindelig privatejet butik. En kommune sælger gamle genstande fremstillet år tilbage under en u-opdateret produktlovgivning og har ringe mulighed for at kontrollere, hvorvidt videresolgte genstande overholder den nuværende og gældende produktlovgivning. Når en videresolgt genstand ikke overholder gældende lovgivning, er der en risiko for at genstanden er behæftet med fejl, og i så fald har en borger krav på at kunne aflevere genstanden tilbage til kommunen jf. købeloven. Skadelige kemikalier i elektronik og tøj er en særlig udfordring, da kemikalielovgivning er skærpet væsentligt siden introduktion af REACH i 2006. Derfor er det yderst tvivlsomt, at kommuner evner at sikre, at videresolgte genstande ikke kan skade borgernes helbred.

Kommunernes genbrugsbutikker skader altså konkurrenceevnen for en række private aktører, som de kollektive ordninger, velgørenhedsorganisationers egen indsamling og det stigende antal privatejede genbrugsbutikker. Det er urimeligt og ulovligt, og i Dansk Erhvervs øjne, i modstrid med Kommunalfuldmagten, at kommuner kan investere i opbygning af egne genbrugsbutikker for skatteydernes penge og dermed hæmme konkurrenceevnen for de private aktører. Dansk Erhverv anbefaler på det kraftigste, at Energistyrelsen kontakter Ankestyrelsen og får indsigt i Elreturs klage over kommunernes praksis omkring etablering af egne genbrugsbutikker.

I det hele taget er kommunernes praksis med at etablere egne genbrugsbutikker yderst uheldig over for de lovpligtige producentansvars fremtidige muligheder for at kunne operere på markedsvilkår. Danmark står overfor at skulle etablere yderligere producentansvar for emballager i 2025 og sandsynligvis også for tekstiler inden for nogle år. Det stigende antal kommunale genbrugsbutikker vil medvirke til at udhule økonomien i de danske producentansvar og deres evne til at håndtere en genanvendelsesdagsorden effektivt.

Derudover vil vi henlede opmærksomheden på høringsbrevets afsnit: *”Det bemærkes, at håndtering af affald omfattet af udvidede producentansvarsordninger er reguleret nærmere i særlovgivning herom. Dette gælder både eksisterende og de kommende udvidede producentansvarsordninger for emballage, visse engangsplastprodukter og fiskeredskaber af plast (jf. EU direktiv 2019/904/EU). Nærværende lovforslag ændrer ikke ved de eksisterende producentansvarsordninger eller fastlægger de nærmere rammer for den konkrete udmøntning af de nye producentansvarsordninger.”*

Det tilsagn er essentielt, og det er aldeles afgørende, at de eksisterende producentansvarsordninger kun ændres efter forhandlinger med de berørte brancher.

Med venlig hilsen

Andreas Hastrup Clemmensen

Politisk konsulent

Jakob Zeuthen
Miljøpolitisk Chef